

بررسی تأثیر غلظت های مختلف تنظیم کننده های رشد در کشت درون شیشه ای گیاه استویا

علی رضائی صیاد، سعید حمید اوغلی

به ترتیب کارشناس ارشد گروه زیست شناسی دانشگاه تربیت معلم تهران ، دانشجوی کارشناسی گروه باغبانی دانشگاه گیلان.

استویا (*Stevia rebaudiana* Bertoni) گیاهی پایا از تیره Asteraceae و بوته ای به ارتفاع ۱ متر است. برگ های این گیاه منبع دی-ترین گلیکوزیدهایی همانند stevioside, rebaudioside بوده که ۱۰۰ تا ۳۰۰ برابر شیرین تر از سوکروز است. استویا امروزه در کشورهای چین، تایوان، کره، برزیل و مالزی کشت می شود. این گیاه دگرگشن است و جوانه زنی بذر آن به سختی انجام می شود. علاوه بر این تکثیر این گیاه از طریق بذر به دلیل ایجاد تغییرات در ترکیبات برگ و ماده شیرین موجود در آن و نیز ایجاد جمعیت های گیاهی ناهمگن توصیه نمی شود. تکثیر استویا از روش قلمه زنی نیز دارای محدودیت هایی است و به همین دلیل کشت بافت تنها روشی است که می تواند برای تکثیر سریع گیاهان استویا مورد استفاده قرار گیرد. برای این منظور پس از گندزدایی، جوانه جانبی استویا در شرایط درون شیشه ای روی محیط پایه MS دارای تنظیم کننده های رشد BA یا Kinetin (هریک به غلظت های ۰، ۰/۵ و ۱ میلی گرم در لیتر) در ترکیب با IAA، NAA و یا IBA (۰، ۰/۵ و ۱ میلی گرم در لیتر)، کشت شد و میزان شاخه زایی و ریشه زایی گیاه در آزمایش فاکتوریل در قالب کاملاً تصادفی با ۱۵ تکرار مورد بررسی قرار گرفت. مقایسه میانگین ها نشان داد که بهترین شاخه زایی (۱۰ گره در طی ۴ هفته پس از کشت) و ریشه زایی (۷ ریشه ۰/۵ سانتی متری پس از ۲ هفته از کشت) در محیط دارای ترکیب هورمونی IAA (۱ میلی گرم در لیتر) و BA (۲ میلی گرم در لیتر) به دست می آید. گیاهچه های ریشه دار شده پس از انتقال به گلدان های دارای مخلوط پیت و پرلایت به نسبت ۱:۱ به آسانی با شرایط بیرون سازگار شدند.